Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kuues koda)

25. oktoober 2018*

Eelotsusetaotlus – Sotsiaalkindlustus – Määrus (EÜ) nr 883/2004 – Artikli 12 lõige 1 – Määrus (EÜ) nr 987/2009 – Artikli 14 lõige 1 – Lähetatud töötajad – Kohaldatavad õigusaktid – Tõend A1 – Töötaja suhtes tööandja asukohaliikmesriigi õigusaktide kohaldamine – Tingimused

Kohtuasjas C-451/17,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo halduskohus, Bulgaaria) 19. juuli 2017. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 27. juulil 2017, menetluses

„Walltopia“ AD

versus

Direktor na Teritorialna direktsia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Veliko Tarnovo,

EUROOPA KOHUS (kuues koda),

koosseisus: esimese koja president J.-C. Bonichot kuuenda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud E. Regan (ettekandja) ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Direktor na Teritorialna direktsia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Veliko Tarnovo, esindaja: D. Boneva,

– Euroopa Komisjon, esindajad: D. Martin ja N. Nikolova,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada esiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004, L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72, parandus ELT 2009, L 202, lk 90), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrusega (EL) nr 465/2012 (ELT 2012, L 149, lk 4) (edaspidi „määrus nr 883/2004“), artikli 1 punkte j ja l ning artikli 12 lõiget 1 ja teiseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord (ELT 2009, L 284, lk 1), artikli 14 lõiget 1.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses „Walltopia“ AD ja Direktor na Teritorialna direktsia na Natsionalnata agentsia za prihodite – Veliko Tarnovo (maksuameti Veliko Tarnovo piirkondliku osakonna direktor, Bulgaaria) vahel küsimuses, kas otsus, millega keelduti väljastamist tõendit, milles on märgitud Walltopia töötaja suhtes kohaldatavad õigusaktid, on õiguspärane.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus nr 883/2004

3 Määruse nr 883/2004 I jaotise „Üldsätted“ alla kuuluvas artiklis 1 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

c) *kindlustatud isik* – III jaotise 1. ja 3. peatükis sätestatud sotsiaalkindlustusliikide puhul isik, kes vastab selle liikmesriigi õigusaktides sätestatud tingimustele, kes II jaotise kohaselt on õigustatud hüvitisi saama käesoleva määruse sätteid arvesse võttes;

[…]

j) *elukoht* – koht, kus isik tavaliselt elab;

[…]

l) *õigusaktid* – iga liikmesriigi puhul õigus- ja haldusnormid ning muud rakendusmeetmed, mis on seotud artikli 3 lõikes 1 käsitletud sotsiaalkindlustusliikidega.

[…]“

4 Artiklis 2 „Isikud, kelle suhtes määrus on kohaldatav“, mis sisaldub samuti nimetatud määruse I jaotises, on ette nähtud:

„1. Käesolevat määrust kohaldatakse liikmesriigi kodanike, liikmesriigis elavate kodakondsuseta isikute ja pagulaste suhtes, kes on või on olnud sotsiaalkindlustusalaste õigusaktidega hõlmatud ühes või mitmes liikmesriigis, samuti nende pereliikmete ning nende ülalpidamisel olnud isikute suhtes.

2. Samuti kohaldatakse käesolevat määrust selliste isikute ülalpidamisel olnud isikute suhtes, kes on olnud ühe või mitme liikmesriigi õigusaktide subjektid, olenemata selliste isikute kodakondsusest, kui nende ülalpidamisel olnud isikud on liikmesriigi kodanikud või mõnes liikmesriigis elavad kodakondsuseta isikud või pagulased."

5 Määruse II jaotises „Kohaldatava õiguse kindlaksmääramine" sisalduvas artiklis 11 „Üldeeskirjad" on sätestatud:

„1. Käesoleva määruse reguleerimisalasse kuuluvate isikute suhtes kohaldatakse üksnes ühe liikmesriigi õigusakte. Sellised õigusaktid määratakse kindlaks kooskõlas käesoleva jaotisega.

2. Käesoleva jaotise eesmärgil käsitletakse isikuid, kes saavad rahalisi hüvitisi seoses oma tööga või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemisega või selle tõttu, nimetatud tegevusega tegelejateks. See ei kehti invaliidsus-, vanadus- või toitjakaotuspensionite või tööõnnetus- või kutsehaiguspensionite või rahaliste haigushüvitiste suhtes, mis hõlmavad piiramata kestusega ravi.

3. Arvestades artiklites 12–16 sätestatut:

a) liikmesriigis töötava või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutseva isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte;

b) riigiteenistuja suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte, kellele allub teda teenistusse võtnud riigiasutus;

c) isiku suhtes, kes saab töötushüvitisi kooskõlas artikliga 65 elukohajärgse liikmesriigi õigusaktide alusel, kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte;

d) liikmesriigi kaitseväeteenistusse või kordusõppustele või riigiteenistusse kutsutud isiku suhtes kohaldatakse selle liikmesriigi õigusakte;

e) iga muu isiku suhtes, kelle suhtes ei kehti punktid a–d, kohaldatakse elukohajärgse liikmesriigi õigusakte, ilma et see piiraks teiste käesoleva määruse sätete kohaldamist, millega talle tagatakse hüvitised ühe või mitme muu liikmesriigi õigusaktide alusel.

[…]"

6 Samuti määruse II jaotises sisalduvas artikli 12 „Erieeskirjad" lõikes 1 on sätestatud:

„Isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle tööandja lähetab teise liikmesriiki selle tööandja nimel tööd tegema, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise töö eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning teda ei saadeta teist lähetatud isikut asendama."

Määrus nr 987/2009

7 Määruse nr 987/2009 II jaotises „Kohaldatavate õigusaktide kindlaksmääramine" sisalduva artikli 14 „Täpsustused [määruse nr 883/2004] artiklite 12 ja 13 kohta" lõikes 1 on ette nähtud:

„[Määruse nr 883/2004] artikli 12 lõike 1 kohaldamisel võib isik, „kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki", olla muu hulgas isik, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tingimusel et asjaomase isiku suhtes kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja."

Bulgaaria õigus

Bulgaaria Vabariigi põhiseadus

8 Bulgaaria Vabariigi põhiseaduse artikli 51 lõikes 1 on ette nähtud, et „[k]odanikel on õigus sotsiaalkindlustusele ja sotsiaalabile“.

9 Põhiseaduse artikli 51 lõikes 2 on sätestatud:

„Ajutiselt tööta isikutel on õigus sotsiaalkindlustusele seaduses ette nähtud tingimustel ja korras.“

10 Põhiseaduse artikli 52 lõikes 1 on sätestatud:

„Kodanikel on õigus ravikindlustusele, mis tagab neile kättesaadava meditsiinilise abi ning tasuta meditsiiniteenused seaduses sätestatud tingimustel ja korras.“

Tööseadustik

11 Tööseadustiku (Kodeks na truda) artikli 121 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Kui ettevõtte vajadused seda nõuavad, võib tööandja lähetada töötaja töökohustuste täitmiseks oma töökohast mujale ajavahemikuks, mis ei või ületada 30 järjestikust kalendripäeva.“

Sotsiaalkindlustusseadustik

12 Sotsiaalkindlustusseadustiku (Kodeks za sotsialno osiguriavane) artikli 4 lõike 1 punktis 1 on sätestatud:

„Käesoleva seadustiku alusel on kohustuslikus korras kindlustatud töötajad tavalise haiguse, raseduse ja sünnituse, tavalisest haigusest tuleneva töövõimetuse, vanaduse või surma, tööõnnetuse, kutsehaiguse ja töötuse korral sõltumata nende töö laadist, tasustamisviisist ja sissetulekute allikast, välja arvatud artikli 4a lõikes 1 nimetatud isikud; isikud, kelle suhtes kohaldatakse raseduse- ja sünnitusega seotud abiprogramme ja tööhõiveprogramme, ei ole töötuse vastu kindlustatud, kui nii näeb ette vastav programm.“

13 Selle seadustiku artikli 9 lõike 2 punktis 4 on sätestatud:

„Kindlustusperioodiks, mille jooksul sotsiaalkindlustusmakseid ei tehta, loetakse ajavahemikku, mil isik sai töötushüvitisi.“

Ravikindlustusseadus

14 Ravikindlustusseaduse (Zakon za zdravnoto osiguriavane) artikli 33 lõike 1 punktist 1 ilmneb, et iga Bulgaaria kodanik, kes ei ole samal ajal ka muu riigi kodanik, on kohustuslikus korras kindlustatud riiklikus ravikindlustussüsteemis.

15 Selle seaduse artikli 40 lõikes 1 on sätestatud:

„Kindlustatud isiku artikli 29 lõike 3 alusel arvutatud ravikindlustusmaksed määratakse kindlaks arvestades järgmisi sissetulekuid ning makseid kogutakse järgmisel viisil:

[…]

8. töötushüvitisi saavad isikud – makstud hüvitiste summa; maksed tehakse riigieelarvest hiljemalt selle kuu kümnendal kuupäeval, mis järgneb kuule, mille kohta need arvutati.

[…]“

16 Selle seaduse artikli 40 lõikes 5 on eelkõige ette nähtud, et iga isik, kes ei ole kindlustatud lõigete 1, 2 ja 3 alusel, on kohustatud maksma sotsiaalkindlustusmakseid.

Töölähetusi ja välismaal erialase töö tegemist reguleeriv määrus

17 Töölähetusi ja välismaal erioskuste omandamise praktikat reguleeriva määruse (Naredba za sluzhebnite komandirovki i spetsializatsii v chuzhbina) artikli 2 lõige 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Välismaale lähetamine on isikut lähetava organi korraldusel isiku saatmine välismaale konkreetse töö tegemiseks.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

18 Walltopia (asukoht Bulgaaria) sõlmis 15. septembril 2016 Petyo Stefanov Punchev’iga, kes on Bulgaaria kodanik, töölepingu tööülesannete täitmiseks Sofias (Bulgaaria) alates 16. septembrist 2016. Lepingus oli ette nähtud kuuekuuline katseaeg.

19 Enne seda oli P. S. Punchev töötanud mitme tööandja juures, viimane töösuhe lõppes 1. märtsil 2015.

20 Walltopia lähetas P. S. Punchevi ajavahemikul 26. septembrist 2016 kuni 6. oktoobrini 2016 tööle Ühendkuningriiki.

21 Walltopia ütles P. S. Punchevi töölepingu üles 25. oktoobril 2016.

22 Walltopia esitas 13. jaanuaril 2017 maksuameti Veliko Tarnovo piirkondlikule osakonnale (Teritorialna direktsia na Natsionalna agentsia za prihodite – Veliko Tarnovo, edaspidi „maksuamet“) taotluse väljastada tõend A1, mis tõendaks, et P. S. Punchevi lähetuse ajal olid tema suhtes kohaldatavad Bulgaaria õigusaktid. Oma taotluses täpsustas Walltopia muu hulgas nii selle ettevõtte andmeid, kuhu P. S. Punchev oli lähetatud, kui ka lähetuse kestust. Samuti mainis ta, et P. S. Punchev oli võetud tööle seda lähetust silmas pidades ja lähetuse ajal oli ta jätkuvalt Walltopia töötaja, kellele Walltopia palka maksis ja kel oli terviseriske kattev sotsiaalkindlustus.

23 Maksuameti maksuasjade peainspektor keeldus 27. jaanuari 2017. aasta otsusega soovitud tõendit väljastamast, sest tema arvates ei olnud töötaja suhtes vähemalt kuu aega enne lähetust Bulgaaria õigusaktide kohaldamise tingimus täidetud. Nimelt, kuna P. S. Punchev ei saanud sel ajavahemikul töötushüvitisi, ei saanud teda käsitada kindlustatud isikuna.

24 Selle otsuse peale esitatud vaie jäeti sama asutuse direktori 27. veebruari 2017. aasta otsusega rahuldamata.

25 Eelotsusetaotluse esitanud kohus, kellele esitati vaide rahuldamata jätmise otsuse peale kaebus, märgib, et määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikes 1 on ette nähtud, et lähetatud töötaja suhtes kohaldatakse jätkuvalt selle liikmesriigi õigusakte, kus tema tööandja tavaliselt tegutseb, ainult siis, kui täidetud on teatud tingimused: nimelt ei tohi lähetuse kestus ületada 24 kuud ning isikut ei tohi olla saadetud teist lähetatud isikut asendama. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul ei ole vaidlust selles, et need tingimused on põhikohtuasjas täidetud.

26 Seevastu on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas maksuameti seisukoht, mille kohaselt ei kohaldatud P. S. Punchevi suhtes enne tema Walltopia juures tööle asumist Bulgaaria õigusakte, on kooskõlas määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 eesmärgi ja tähendusega koostoimes määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikega 1.

27 Siinkohal viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus sellele, et ravikindlustusseaduse sätete kohaselt on isik kohustatud tasuma kohustuslikke sotsiaalkindlustusmakseid olenemata sellest, kas ta töötab või mitte. Kui sotsiaalkindlustusmakseid ei tasuta, kaob sotsiaalkindlustuskaitse.

28 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on lisaks kõhklused küsimuses, kas ta peab võtma arvesse puudutatud isiku kodakondsust juhul, kui isik on liikmesriigi kodanik, või selle isiku tavalist elukohta määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti j tähenduses. Juhul kui isiku kodakondsus ega tavaline elukoht ei ole tõlgendamisel asjakohased, on eelotsusetaotluse esitanud kohtul küsimus, milliseid asjaolusid tuleb määruse nr 987/2009 artikli 14 lõikes 1 sisalduva mõiste „kohaldatakse […] õigusakte“ (koostoimes määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikes 1 sisalduva väljendiga „kohaldatakse […] õigusakte“) tõlgendamisel arvesse võtta.

29 Neil asjaoludel otsustas Administrativen sad Veliko Tarnovo (Veliko Tarnovo halduskohus, Bulgaaria) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas määruse [nr 987/2009] artikli 14 lõiget 1 koosmõjus määruse [nr 883/2004] artikli 12 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et nimetatud sätetes viidatud isiku suhtes, kes liikmesriigis töötab, ei kohaldata selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud ettevõtja, kui nimetatud isik ei olnud [määruse nr 883/2004] artikli 1 punktis l nimetatud liikmesriigi õigusaktide kohaselt vahetult enne tööle asumist selles liikmesriigis sotsiaalkindlustusega kaetud?

2. Kas juhul, kui esimesele eelotsuse küsimusele vastatakse eitavalt, on lubatav, et liikmesriigi kohus võtab määruse [nr 987/2009] artikli 14 lõikes 1 ja määruse [nr 883/2004] artikli 12 lõikes 1 sisalduva väljendi „kohaldatakse […] õigusakte“ sisu ja mõtte tõlgendamisel arvesse asjaolu, et isikul on liikmesriigi kodakondsus, kui isiku suhtes, kes liikmesriigis töötab, kohaldati selle liikmesriigi õigusnorme nagunii üksnes tema kodakondsusest tulenevalt?

3. Kas juhul, kui ka teisele eelotsuse küsimusele vastatakse eitavalt, võib liikmesriigi kohus teises eelotsuse küsimuses nimetatud mõiste kohaldamisel arvesse võtta liikmesriigis töötava isiku tavalist ja alalist elukohta määruse [nr 883/2004] artikli 1 punkti j tähenduses?

4. Juhul kui ka kolmandale eelotsuse küsimusele vastatakse eitavalt, siis milliseid tõlgendatavaid asjaolusid peab liikmesriigi kohus [määruse nr 883/2004] artikli 12 lõikes 1 ja määruse [nr 987/2009] artikli 14 lõikes 1 sisalduva mõiste „kohaldatakse […] õigusakte“ sisu kindlakstegemisel arvesse võtma, et kohaldada viidatud sätteid kooskõlas nende täpse mõttega?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

30 Oma nelja küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 987/2009 artikli 14 lõiget 1 koostoimes määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et töötajat, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tuleb määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 tähenduses käsitada isikuna, kelle suhtes „kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja“, juhul, kui vahetult enne tema tööle asumist – ja isegi kui ta ei olnud kindlustatud isik kõnealuste õigusaktide alusel – on tal selle liikmesriigi kodakondsus ja tema elukoht määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti j tähenduses on samas liikmesriigis.

31 Käesolevas kohtuasjas nähtub eelotsusetaotlusest, et Bulgaaria kodanik P. S. Punchev võeti Walltopia poolt tööle, et lähetada ta Ühendkuningriiki. Seejärel keeldus maksuamet väljastamast Walltopiale tõendit A1, mis tõendaks, et Bulgaaria õigusaktid on P. S. Punchevi suhtes kohaldatavad, põhjendusega, et Bulgaaria õigus ei olnud P. S. Puchevi suhtes kohaldatav vähemalt kuu aega enne tema lähetamist.

32 Kõigepealt olgu märgitud, et määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikes 1 on ette nähtud, et isiku suhtes, kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki selle tööandja nimel tööd tegema, kohaldatakse jätkuvalt esimese liikmesriigi õigusakte, tingimusel et sellise töö eeldatav kestus ei ületa 24 kuud ning teda ei saadeta teist lähetatud isikut asendama.

33 Määruse nr 987/2009 artikli 14 lõikes 1 on omakorda täpsustatud, et isik, kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki määruse nr 883/2004 artikli 12 lõike 1 tähenduses, „võib […] olla muu hulgas isik, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tingimusel et asjaomase isiku suhtes kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja“.

34 Niisiis, nagu nähtub juba määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 sõnastusest, ei takista asjaolu, et isik on võetud tööle teise liikmesriiki lähetamiseks tema käsitamist „isik[una], kes töötab liikmesriigis tööandja heaks, kes tavaliselt seal tegutseb, ning kelle see tööandja lähetab teise liikmesriiki selle tööandja nimel tööd tegema“, määruse nr 883/2004 artikli 12 lõike 1 tähenduses, mistõttu kuuluvad sellisel juhul – ja kui on täidetud viimati nimetatud sättes ette nähtud muud tingimused, mis ei ole käesoleva eelotsusetaotluse esemeks – selle isiku suhtes kõnealuse sätte alusel jätkuvalt kohaldamisele selle liikmesriigi õigusaktid, kus tema tööandja tavaliselt tegutseb.

35 Kuigi määruse nr 883/2004 artikli 12 lõike 1 kohaldamiseks ei ole nõutav, et isik, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, oleks juba enne lähetamist töötanud tööandja heaks liikmesriigis, kus viimane tavaliselt tegutseb, ilmneb siiski määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 sõnastusest, et tema suhtes peab vahetult enne lähetuse algust juba kohaldatama selle liikmesriigi õigusakte, kus on tema tööandja asukoht.

36 Niisugune määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 tõlgendus on kooskõlas määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikega 1, mis näeb ette, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 32 märgitud, et kui on täidetud kõik viimati nimetatud sättes ette nähtud tingimused, „kohaldatakse“ asjaomase isiku suhtes „jätkuvalt“ selle liikmesriigi õigusakte, kus on teda lähetanud tööandja asukoht; eelnev kinnitab, et selle isiku suhtes peavad need õigusaktid olema kohaldatavad juba enne lähetamist.

37 Samuti kinnitavad tõlgendust, mille kohaselt peavad isiku suhtes, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, juba olema kohaldatavad teda lähetava tööandja asukoha liikmesriigi õigusaktid, et tema olukord saaks kuuluda selle määruse artikli 12 lõike 1 kohaldamisalasse – säte, mis on erand sama määruse artikli 11 lõike 3 punktis a ette nähtud üldreeglist –, määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikega 1 taotletavad eesmärgid.

38 Kõnesolev säte on eelkõige mõeldud selleks, et edendada teenuste osutamise vabadust ettevõtjate jaoks, kes seda vabadust kasutavad, lähetades töötajaid muudesse liikmesriikidesse kui oma asukohajärgne liikmesriik. Niisuguse sätte eesmärk on seega kõrvaldada töötajate liikumisvabaduselt võimalikud takistused ning soodustada ühtlasi turgude omavahelist majanduslikku põimumist, vältides samal ajal halduslikke probleeme eriti töötajate ja ettevõtjate jaoks (vt analoogia alusel 10. veebruari 2000. aasta kohtuotsus FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Vältimaks seda, et ühe liikmesriigi territooriumil asuv ettevõtja, kelle töötajatele kohaldatakse üldjuhul selle riigi sotsiaalkindlustusõigust, peaks juhul, kui ta saadab need töötajad piiratud ajaks teise liikmesriiki tööd tegema, kindlustama nad selle teise riigi sotsiaalkindlustusskeemis – mis muudaks

teenuste osutamise vabaduse kasutamise keerulisemaks –, lubab määruse nr 883/2004 artikli 12 lõige 1 eeskätt ettevõtjal kindlustada need töötajad jätkuvalt esimese liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemis, kui ta täidab teenuste osutamise vabadusega seotud tingimusi (vt analoogia alusel 10. veebruari 2000. aasta kohtuotsus FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Seega tuleb hinnata, kas isikut, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil ja kes on P. S. Puncheviga sarnases olukorras, tuleb käsitada määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 tähenduses isikuna, kelle suhtes „kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja“.

41 Siinkohal tuleb esmalt meeles pidada, et määruse nr 883/2004 artikleid 11–16 hõlmava II jaotise sätted moodustavad täieliku ja ühtse kollisiooninormide süsteemi. Nende sätete eesmärk ei ole üksnes vältida eri riikide õigusnormide samaaegset kohaldamist ja sellest tuleneda võivaid probleeme, vaid ka vältida olukorda, kus selle määruse kohaldamisalasse kuuluvatel isikutel puudub sotsiaalkindlustuskaitse, kuna nende suhtes ei kuulu kohaldamisele ühegi riigi õigusaktid (vt analoogia alusel 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

42 Seega kui isik kuulub määruse nr 883/2004 isikulisse kohaldamisalasse, mis on määratletud määruse artiklis 2, on määruse artikli 11 lõikes 1 sätestatud ühe liikmesriigi õigusaktide kohaldamise nõue üldjuhul kohaldatav ning see, millise liikmesriigi õigusnormid kohaldamisele kuuluvad, määratakse kindlaks vastavalt selle määruse II jaotise sätetele (vt analoogia alusel 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 59 ja seal viidatud kohtupraktika).

43 Määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 kohta tuleb tõdeda, et selle ainus eesmärk on määrata kindlaks – ilma, et see mõjutaks määruse artiklites 12–16 sätestatut –, millise liikmesriigi õigusnormid on kohaldatavad selle sätte punktides a–e käsitletud olukordades olevate isikute suhtes (vt analoogia alusel 1. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Tolley, C-430/15, EU:C:2017:74, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Käesolevas kohtuasjas näib eelotsusetaotluse esitanud kohus olevat seisukohal, et P. S. Punchevi olukord vahetult enne Walltopia juures tööle asumist ei kuulunud ühegi määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktides a–d nimetatud olukorra alla; seda peab nimetatud kohus kontrollima.

45 Kui see on nii, siis tuleneb määruse nr 883/2004 artikli 11 lõike 3 punktist e, et Bulgaaria õigusaktid olid P. S. Punchevi suhtes igal juhul vahetult enne Walltopia juures töö alustamist juba kohaldatavad. Nimelt on viimati nimetatud sättes märgitud, et iga muu isiku suhtes, kelle suhtes ei kehti selle määruse artikli 11 lõike 3 punktid a–d, kohaldatakse elukohajärgse liikmesriigi õigusakte, ilma et see piiraks teiste selle määruse sätete kohaldamist, millega talle tagatakse hüvitised ühe või mitme muu liikmesriigi õigusaktide alusel. Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust nähtub aga, et P. S. Punchevi elukoht määruse nr 883/2004 artikli 1 punkti j tähenduses oli vahetult enne tööle asumist Bulgaarias.

46 Peale selle võib isiku kodakondsus teatud juhul olla küll asjakohane tuvastamaks, kas isik kuulub määruse nr 883/2004 artiklis 2 määratletud isikulisse kohaldamisalasse, kuid see ei kuulu iseenesest määruse II jaotises sisalduvates kollisiooninormides ette nähtud kriteeriumide hulka, nii et käesoleval juhul ei ole asjaolu, et P. S. Punchevil on Bulgaaria kodakondsus, kindlasti eraldiseisvalt määrava tähtsusega nende eeskirjade kohaldamisel.

47 Viimaks tuleb asjaolu kohta, et põhikohtuasjas kõnealune maksuamet asus seisukohale, et kuna P. S. Punchevil ei olnud ravikindlustuse valdkonnas enam õigusi ja ta ei olnud Bulgaaria õiguse kohaselt „kindlustatud isik“, ei olnud Bulgaaria õigusaktid tema suhtes enam kohaldatavad, märkida, et määruse nr 883/2004 II jaotise sätete ainus eesmärk on tõepoolest määrata kindlaks, millise liikmesriigi õigusaktid kuuluvad kohaldamisele selle määruse kohaldamisalasse kuuluvate isikute suhtes. Sellistena ei ole nende sätete eesmärk sotsiaalkindlustusskeemi või sellise skeemi ühe või teise haruga liitumise

õiguse või kohustuse olemasolu tingimuste kindlaksmääramine. Nagu Euroopa Kohus on korduvalt märkinud, tuleb need tingimused määrata kindlaks iga liikmesriigi õigusaktides (vt selle kohta 3. mai 1990. aasta kohtuotsus Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Sellegipoolest on liikmesriigid sotsiaalkindlustusskeemiga liitumise õiguse tingimusi kehtestades kohustatud järgima liidu õiguse kehtivaid sätteid (vt selle kohta 3. mai 1990. aasta kohtuotsus Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika). Eelkõige on liikmesriikidele kohustuslikud määrusega nr 883/2004 ette nähtud kollisiooninormid ja neil ei ole seega õigust otsustada selle üle, millises ulatuses kuuluvad kohaldamisele nende endi ja millises ulatuses mõne teise liikmesriigi õigusnormid (vt selle kohta 23. septembri 1982. aasta kohtuotsus Kuijpers, 276/81, EU:C:1982:317, punkt 14; 12. juuni 1986. aasta kohtuotsus Ten Holder, 302/84, EU:C:1986:242, punkt 21; 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus van Delft jt, C-345/09, EU:C:2010:610, punktid 51 ja 52, ning 13. juuli 2017. aasta kohtuotsus Szoja, C-89/16, EU:C:2017:538, punkt 42).

49 Sotsiaalkindlustusskeemiga liitumise tingimuste tagajärg ei saa seega olla, et kõne all olevate õigusaktide kohaldamisalast jäetakse välja isikud, kelle suhtes määruse nr 883/2004 alusel on need samad õigusaktid kohaldatavad (vt selle kohta 3. mai 1990. aasta kohtuotsus Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika). Nagu juba käesoleva kohtuotsuse punktis 41 tõdetud sai, on selle määruse II jaotise sätete eesmärk eelkõige vältida sellist olukorda, kus selle määruse kohaldamisalasse kuuluvatel isikutel puudub sotsiaalkindlustuskaitse, kuna nende suhtes ei kuulu kohaldamisele ühegi riigi õigusaktid.

50 Käesoleval juhul aga ei nähtu Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et P. S. Punchevi suhtes oleks vahetult enne tema tööle asumist Walltopia juures juba kohaldatud muu liikmesriigi kui Bulgaaria Vabariigi õigusakte; seda peab siiski eelotsusetaotluse esitanud kohus kontrollima.

51 Eeltoodut arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et määruse nr 987/2009 artikli 14 lõiget 1 koostoimes määruse nr 883/2004 artikli 12 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et töötajat, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tuleb määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 tähenduses käsitada isikuna, kelle suhtes „kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja“ – isegi kui ta ei olnud kindlustatud isik selle liikmesriigi õigusaktide alusel vahetult enne tööle asumist –, juhul kui töötaja elukoht oli sel hetkel kõnealuses liikmesriigis; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Kohtukulud

52 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kuues koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määruse (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord, artikli 14 lõiget 1 koosmõjus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta määrusega (EL) nr 465/2012) artikli 12 lõikega 1 tuleb tõlgendada nii, et töötajat, kes on tööle võetud teise liikmesriiki tööle lähetamise eesmärgil, tuleb määruse nr 987/2009 artikli 14 lõike 1 tähenduses käsitada isikuna, kelle suhtes „kohaldatakse vahetult enne töökohale asumist juba selle

liikmesriigi õigusakte, kus asub teda tööle võtnud tööandja“ – isegi kui ta ei olnud kindlustatud isik selle liikmesriigi õigusaktide alusel vahetult enne tööle asumist –, juhul kui töötaja elukoht oli sel hetkel kõnealuses liikmesriigis; seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad